

Regioonide komitee arvamus teemal “Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile: Euroopa Komisjoni strateegiadokument laienemisprotsessi edusammude kohta (Rumeenia)”

(2006/C 31/04)

Regioonide komitee,

Võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile: Euroopa Komisjoni strateegiadokument laienemisprotsessi edusammude kohta (KOM(2004) 657 (lõplik) ja SEC(2004) 1200);

Võttes arvesse Euroopa Komisjoni 29. novembri 2004. aasta otsust küsida komitee arvamust kõnealuse teema kohta vastavalt EÜ lepingu artikli 265 lõikele 1;

Võttes arvesse juhatuse 28. septembri 2004. aasta otsust teha välissuhete komisjonile ülesandeks koostada arvamus Euroopa komisjoni laienemisprotsessi strateegia edusammude kohta;

Võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistujariigi 16.–17. detsembril 2004 vastu võetud lõppjäreldusi (nr 16238/04);

Võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsiooni Rumeenia edusammude kohta teel liitumisele (KOM(2004) 0657 — C6-0151/2004 — 2004/2184(INI));

Võttes arvesse regioonide komitee poliitilisi prioriteete aastateks 2002–2006, milles Euroopa Liidu laiendamist loetakse ainulaadseks sündmuseks, mis tagab rahu ja stabiilsuse ning tugevdab integratsiooniprotsessi kogu Euroopas;

Võttes arvesse regioonide komitee 13. veebruari 2003. aasta resolutsiooni teemal “Euroopa Komisjoni tööprogramm ja regioonide komitee prioriteedid 2003. aastaks” (CdR 6/2003 fin ⁽¹⁾);

Võttes arvesse regioonide komitee arvamust dokumendi kohta “Teel laienenud Euroopa Liidu poole: strateegiadokument ja Euroopa Komisjoni aruanne iga kandidaatriigi edusammude kohta teel laienemisele” ja teemal “Komisjoni aruanne nõukogule — selgitused Euroopa Liidu laienemise kohta” (CdR 325/2002 fin ⁽²⁾);

Võttes arvesse regioonide komitee arvamust teemal “Komisjoni teatis haldus- ja kohtuorganite töö suutlikkuse tegevuskavade ja läbirääkimisi pidavate riikide võetud kohustuste järelvalve kohta” (CdR 244/2002 fin ^(*));

Võttes arvesse Rumeenia kohalike omavalitsuste liidu ja regioonide komitee ühisdeklaratsiooni, mis allkirjastati Bukarestis regioonide komitee Euroopa Liidu laienemise perspektiivi raames korraldatud 11. konverentsi puhul (3. oktoober 2001) ⁽³⁾ ja regioonide komitee laienemist käsitleva seminari puhul Essexis (5. november 2004) ⁽⁴⁾);

Võttes arvesse kõnet teemal “Rumeenia ja Euroopa Liit: ühine tulevik, ühised väljakutsed”, mille pidas hr Olli Rehn, Euroopa Komisjoni liige, laienemise eest vastutav volinik (Bukarest, 28. veebruar 2005) ⁽⁵⁾);

Võttes arvesse oma arvamuse eelnõud (CdR 496/2004 rev 1), mis võeti välissuhete komisjonis vastu 26. aprillil 2005 (raportöör: hr Lars Abel, Kopenhaageni linnavolikogu liige (DK/EPP));

võttis vastu 60. täiskogu istungil, mis toimus 6.–7.juulil 2005 (6. juulil) järgmise arvamuse:

⁽¹⁾ ELT C 128, 29.05.2003, lk 53. NB! Mitteametlik tõlge!

⁽²⁾ ELT C 128, 29.05.2003, lk 56. NB! Mitteametlik tõlge!

^(*) NB! Mitteametlik tõlge!

⁽³⁾ CdR 5/2002 EN-LG/LA/ftp. NB! Mitteametlik tõlge!

⁽⁴⁾ Regioonide komitee seminar Essexis (5. november 2004); Lars Abel; Rumeenia liitumine ELiga: detsentraliseerimisprotsessi areng.

⁽⁵⁾ Majandusuuringute Akadeemias peetud kõne, Bukarest, 28. veebruar 2005.

1. Regioonide komitee seisukohad

1.1 Üldised märkused laienemisprotsessi kohta

Regioonide komitee

1.1.1 **tervatab** 1. mail 2004 toimunud ELi laienemist kümne uue liikmesriigi võrra;

1.1.2 **rõhutab** Bulgaaria ja Rumeenia kuulumist praegusesse laienemisprotsessi, isegi kui nende ühinemine toimub erinevatel põhjustel hiljem;

1.1.3 **tervatab** tulemusi ja soovitusi, mida Euroopa Komisjon esitas 6. oktoobri 2004. aasta korralises aruandes ning Bulgaaria, Rumeenia ja Horvaatia kohta koostatud strateegiadokumendis nõukogule ja Euroopa Parlamendile;

1.1.4 **toetab** omalt poolt hinnangut, et Bulgaaria ja Rumeenia suudavad täita Euroopa Liidu liikmestaatusest tulenevaid kohustusi ja Kopenhaageni poliitilisi kriteeriume ning et kõnealustes riikides on toimiv turumajandus;

1.1.5 **kiidab heaks** 25. aprillil 2005. aastal ELi välisministrite allkirjastatud Bulgaaria ja Rumeenia ühinemislepingud, võimaldades kõnealustel riikidel 1. jaanuaril 2007 ELi liikmeteks astuda, kui nad on selleks ajaks kõik liitumistingimused täitnud;

1.1.6 **juhhib tähelepanu** sellele, et seniste laienemiste end õigustanud põhimõte on olnud iga ühineva riigi individuaalne valmidus;

1.1.7 **rõhutab** vajadust Bulgaaria ja Rumeenia poolt pärast läbirääkimiste lõpetamist võetud kohustuste plaanipärase täitmise intensiivse järelevalve järele;

1.1.8 **peab mõistlikuks**, et tuleb kehtestada kaitseklauslite abil meetmed tõsisemate probleemide lahendamiseks, mis võivad tekkida enne ühinemist või esimese kolme aasta jooksul pärast ühinemist;

1.1.9 **tunnustab** Bulgaaria ja Rumeeniaga kokku lepitud kaitseklausli spetsiifikat, mis põhineb komisjoni soovitusel ja võib koos liikmesriikide üksmeelse tegutsemisega liitumist ühe aasta võrra edasi lükata; **võtab** lisaks **teadmiseks**, et kõnealuse otsuse võib justiits- ja sisepoliitika probleemide korral, samuti Rumeenia konkurentsialaste probleemide korral vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega;

1.1.10 **juhhib tähelepanu** sellele, et tänu pärast ühinemislepingute allkirjastamist regioonide komitee juurde kuuluvate vaatlejate intensiivsele kaasamisele saab komitee toetada Bulgaaria ja Rumeenia kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi nende ühinemiseelses faasis;

1.1.11 **teatab oma valmisolekust** tegeleda Bulgaaria ja Rumeenia ühinemise toetamisega aktiivse teabepoliitika abil ratifitseerimismenetlusele laia toetuspinna saamiseks;

1.1.12 **tervatab** Rumeenia ja Bulgaaria osalemist Euroopa põhiseaduse lepingu eelnõu koostamisel ja **toetab** väga kampaania käivitamist territoriaalsetes kogukondades, et selgitada ja propageerida põhiseaduse sisu osana ühenduse õigustikust, mis aitaks suurendada kodanike teadmisi Euroopa väärtushinnangutest ja toimimisest ning nende poolehoidu kõnealustele küsimustele.

1.1.13 **tervatab** Euroopa Ülemkogu eesistujariigi 16. ja 17. detsembri 2004. aasta lõppjäreldusi alustada ühinemisläbirääkimisi Horvaatiaga ja **märgib**, et ühinemisläbirääkimisi ei alustata enne, kui toimub täielik koostöö endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga (EJRK);

1.1.14 **tervatab** Euroopa Ülemkogu eesistujariigi 16.–17. detsembri 2004. aasta lõppjäreldusi alustada 3. oktoobril 2005 ühinemisläbirääkimisi Türgiga;

1.1.15 **näeb** oma liikmete jaoks võimalust toetada piirkondlike ja kohalike omavalitsuste partnerlussuhete kaudu kandidaatriikide ettevalmistusi Euroopa Liiduga ühinemiseks.

1.2 Märkused korralise aruande kohta, mis käsitleb Rumeenia edusamme teel ühinemisele

Regioonide komitee,

a. - kohaliku demokraatia ja detsentraliseerimisprotsessi osas

1.2.1 **tunnustab** Rumeenia 2004. aastal saavutatud positiivseid arenguid kohaliku omavalitsuse osas õigusliku aluse tõhusdamise teel, iseäranis põhiseaduse läbivaatamist, võttes tarvilikult detsentraliseerimise mõiste, haldusreformi uuendatud strateegiat, raamseadust detsentraliseerimise kohta ja prefekti institutsiooni käsitlevat seadust ⁽⁶⁾;

1.2.2 **tervatab** kõigi osapoolte kinnitatud üldist konsensust avaliku halduse reformi arendamiseks, eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohti ja pühendumist, millega antakse konstruktiivne panus Rumeenia Euroopaga ühinemise protsessi ja **toetab** Rumeenia valitsust, mis moodustati detsembris 2004, haldus- ja detsentraliseerimisprotsessi jätkamisel ning kohaliku autonoomia tugevdamisel, vastavalt kohaliku autonoomiat käsitlevas Euroopa hartas kehtestatud eeskirjadele, mille suhtes jõuti ametlikule kokkuleppele Rumeenias 1997. aastal;

⁽⁶⁾ Rumeenia 1991. aasta põhiseadus, uuesti läbi vaadatud 2003. aastal; detsentraliseerimist puudutav raamseadus nr. 339/2004; prefekti institutsiooni käsitlev seadus nr. 340/2004.

1.2.3 **võtab arvesse** uueks riiklikuks programmiks ettenähtud meetmeid (?) juhtimise tõhususe osas, pannes samaaegselt aluse täielikule poliitilisele ja rahalisele läbipaistvusele kohalikul tasandil ning kohalike omavalitsuste osalusele riiklikus otsustamisprotsessis subsiidaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete osas;

1.2.4 **jagab** Euroopa Komisjoni vaateid rahaliste ja inimressursside kokkusobimatuse kohta vastutuse üleandmisega kohalikul tasandil, mis võib ohustada tõhusat avalikku haldust;

1.2.5 **rõhutab tungivat** vajadust kvalifitseeritud, motiveeritud ja sõltumatute riigiametnike järele kohalikul ja maakondlikul tasandil, eraldades piisavalt rahalisi vahendeid koolitusprogrammideks, pädevuste ülekandmiseks ELi liikmesriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahelise heade tavade vahetamise abil ning tõhusate stimuleerivate meetmete tagamiseks;

1.2.6 **tunnustab**, et inimressursside tagamine kaasaegse avaliku halduse jaoks on pikaajaline protsess, mis esindab kasutuselevõetavat strateegilist meetodit, et vastata uutele väljakutsetele seoses Euroopa integratsiooni ja struktuurifondide haldamisega;

1.2.7 **väljendab muret** poliitilise rände ulatuse üle enne 2004. aasta kohalike valimisi vastavalt mitmete sõltumatute vaatlejate (8) tähelepanekutele, mida võib piirata otsene ja läbipaistev raha eraldamine riiklikest fondidest, mis põhinevad objektiivsetel kriteeriumidel erinevate valitsustasandite vahel, ja rakendades järjekindlalt kohalikku demokraatiat kui ainuõiget meetodit;

1.2.8 **rõhutab**, et korrupsioon võib siiski veel olla mureallikaks riiklikul ja kohalikul tasandil, mis võib ohustada kohalikku demokraatiat ja riiklike ning Euroopa fondide haldamist ja nõuab seega hoolikat järelevalvet Euroopa institutsioonide poolt;

1.2.9 **toetab kindlalt** ajakohastatud korrupsioonivastase strateegia rakendamist, mille Rumeenia uus valitsus hiljuti käivitas ja millega peaks kaasnema ka kohtunike sobilik töötasu; **teadvustab**, et erimeetmeid, mis võeti kasutusele korrupsiooni tekitavate olukordade arvu vähendamiseks alates kuudest, mil uus valitsus andis ametivande, annavad tunnistust sellest, et Rumeenia käsitleb kõnealust küsimust prioriteetsena;

1.2.10 **soovitab tungivalt** välisriikide ettevõtetele ja ametiasutustele, mis on Rumeenias seotud äritegevusega ja on korrumpeerunud ametnike sihtmärgiks, toimida nn. korrupsiooni sensoritena, keeldudes tasumast altkäemaksu ja teavitades asja-

omaseid ametivõime, andes seeläbi oma panuse korrupsioonivastasesse võitlusse;

1.2.11 **kiidab heaks** kohaliku omavalitsuse aktiivse osaluse õigusloome protsessis varase ja tõhusa konsulteerimise näol territoriaalsete võimude huvisid ja kohustusi puudutavate õigusaktide koostamisel;

1.2.12 **toetab** Rumeenia kohalike omavalitsusi kodanike ja noorte inimeste osaluse arendamisel kogukondade ühiskondlikus ja poliitilises elus ning avalike kampaaniate käivitamisel kaasaegse avaliku halduse edendamisel.

b. - majanduslike arengute osas

1.2.13 **tunnustab**, et Rumeenia vastab majanduslikule kriteeriumile, olles turumajanduslik riik, mis koos struktuurireformide jõulise rakendamisega suudab tulla toime Euroopa Liidu konkurentsisure ja turumehhanismidega;

1.2.14 **märgib ära** Rumeenia saavutused konkurentsi valdkonnas ja eelkõige õigusliku ja institutsioonilise raamistiku tõhustamise osas; ning tervitab valitsuse selles osas rakendatud viimaseid meetmeid (9) ja jätkuvaid toiminguid, mille eesmärgiks on tagada igati rahuldav haldussuutlikkus; **tervitab** siiski struktuurireforme, s.t läbivaadatud riiklikku restruktureerimise strateegiat ja individuaalseid äriplaanid, mis tähendab seda, et terasetööstus ei saa mingit riigiabi alates 2005. aasta jaanuarist restruktureerimisperioodi lõpuni (10), aga **rõhutab**, et samuti peab arvestama sotsiaalsete tagajärgedega, millel võib olla otsene mõju territoriaalsetele kogukondadele;

1.2.15 **on teadlik** vajadusest edusammude järele õigussüsteemi ja avaliku halduse toimimises parema ärikeskkonna loomiseks;

c. - ühenduse õigustiku rakendamise osas

1.2.16 **tervitab** edusamme, mis on tehtud struktuuripoliitika rakendamise ettevalmistamisel ja õigusaktide vastuvõtmisel, mis loob mehhanismid ja vahendid struktuurifondide nõuetekohaseks kasutamiseks;

1.2.17 **märgib**, et vajalikud on edasised jõupingutused kohaliku ja piirkondliku halduse tugevdamiseks eesmärgiga tagada õigustiku nõuetekohane rakendamine valdkondades, kus Rumeenia piirkondlikud omavalitsused on omandanud vajaliku kompetentsi, iseäranis riigihangete, transpordi, infrastruktuuri, maanteed, keskkonna, sotsiaalpoliitika, laste- ja vähemuste kaitse, tervishoiu, hariduse, kultuuri ja piiriülese koostöö vallas.

(7) Rumeenia valitsus; *Riiklik programm 2005 – 2008; detsember 2004.*

(8) Lisaks Euroopa Ühenduse 2004. aasta aruandele vt. ka Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aruannet kohalike ja piirkondlike valimiste kohta Rumeenias, mis toimusid 6. juunil 2004. aastal, milles prognoositakse kohalike valitud poliitikute arvu kasvu eelnevalt võimul olnud sotsiaaldemokraatliku partei puhul, mis 2000. aastal oli 27 % kuni 80 %-ni 2004. aastal, CG/Bur (11) 25, Strasbourg, 16. juuli 2004.

(9) Konkurentsinäokogu presidendi korraldus nr 527/2004 (EÜT nr 64/19.01.2005), nr 528/2004 (EÜT nr 82/25.01.2005) ja vastuvõetud juhis ennetavamaks lähenemisviisiks konkurentseeskirjade rakendamisel, nr 36/22.02.2005.

(10) Restruktureerimise strateegia kokkuvõtte avaldati ametlikus väljaandes Official Gazette 127 9. veebruaril 2005.

1.2.18 **kiidab heaks** haldussuutlikkuse tugevdamise piirkondlikel ja kohalikel tasanditel keskkonna vallas ning parema kooskõlastamise kõnealuste tasandite ja muude asjaomaste ametiasutuste vahel, et olla võimeline rakendada Euroopa õigusakte sellistes võtmevaldkondades, nagu heitvee- ja jäätme-käitlus, õhu kvaliteet, müra, looduskaitse, tööstussaaste, kemikaalid jne.

1.2.19 **tunnustab** küllaltki positiivseid arenguid poliitikas ja 2001. aastal vastu võetud Rooma strateegia rakendamises ning **kutsub üles** suuremale kooskõlastamisele kohalike ja keskta- sandite vahel ning tõhusale tegevusele maakondlikul tasandil sellistes valdkondades, nagu ametikoolitus ja üldharidus, võttes samaaegselt arvesse kultuurilisi ja sotsiaalseid juuri;

1.2.20 **rõhutab**, et vaja on konkreetseid parandusi koha- likul, maakondlikul ja piirkondlikul tasandil, et arendada projektide määratlemiseks, juhtimiseks ja järelevalveks vajalikke mehhanisme ning iseäranis kaasfinantseerimise võimalusi, jõudmaks 2007. aastaks nõutavale Euroopa rahastamise vastu- võtutasemele;

1.2.21 **rõhutab**, et kohalikud omavalitsused peaksid struk- tuurifondideks ettevalmistamisel kasutama igati ära Euroopa Liidu ühinemiseelset rahalist abi;

1.2.22 **kiidab heaks** olemasoleva riikliku arengukava aasta- teks 2004–2006 kui hea esialgse aluse struktuurifondide raames nõutavale kavale ning kutsub üles põhjalikumalt analüüsima riikliku arengukava koostamist aastateks 2007– 2013 vastavalt Rumeenia kontseptsioonile ühtekuuluvuspolii- tika ja Euroopa väljavaadete kohta kõnealuses valdkonnas;

1.2.23 **kutsub üles** pöörama erilist tähelepanu konsultat- siooni ja partnerluse põhimõtetele, iseäranis kohalike, maakondlike ja piirkondlike omavalitsuste tihedamale ja aktiiv- sele kaasamisele ning samuti sotsiaal- ja valitsusväliste partne- rite kaasamisele riikliku arengukava koostamisse aastateks 2007–2013 ja rakenduskavade väljatöötamise ning sellele järg- nevale elluviimisele;

1.2.24 selle tagajärjel **kutsub üles** arendama paremaid omandi ja konsensuse põhimõtteid maakondade vahel olemaso- levate piirkondlike struktuuride raames ja kohalike valitud poliit- ikute konkreetsele osalusele, mis võimaldaks täita Euroopa Liidu programme, koostada tulevane riiklik arengukava aasta- teks 2007–2013 ning viia läbi sellele järgnevat struktuurifon- dide kontrollimist ja kasutamist;

1.2.25 **kutsub üles** looma kindla aluse Rumeenia regionaal- poliitikale, milles kohalik omavalitsus mitte üksnes ei osale,

vaid ka pühendub sellele, juhindudes territoriaalsete kogukon- dade huvidest;

2. Regioonide komitee soovitus

Regioonide komitee,

2.1 **tervitat** ühinemisläbirääkimiste lõpuleviimist ja ühine- mislepingu allkirjastamist Rumeenia ja Euroopa Liidu vahel 25. aprillil 2005 ja **soovitat** kõigil Euroopa Liidu liikmetel ratifit- seerida kõnealune ühinemisleping õigeaegselt, et Euroopa Liit saaks 1. jaanuaril 2007. aastal Rumeenia täieõiguslikuks liik- meks vastu võtta;

2.2 **soovitat** samas jätkata Rumeenias täisliikme staatusele eelneval perioodil regionaalpoliitiliste pädevusküsimuste arutelu ning jõupingutusi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste posit- siooni tugevdamise osas, et Rumeenias oleksid 2007. aastaks olemas tõhusad kohalikud haldusstruktuurid, mis vastaksid ELi liikmestaatusega kaasnevatele nõuetele ja väljakutsetele;

2.3 seega **toetab** konstruktiivse ja tulemusele orienteeritud arutelu käivitamist Rumeenias, mis keskenduks detsentraliseeri- mise ja piirkondadeks jaotamise protsessile koostöös kohalike omavalitsuste ja keskvalitsuste ning Euroopa Liidu asjaomaste organitega eesmärgiga parandada olemasolevaid territoriaalseid struktuure ja otsustamisprotsessi, arendamaks tõhusalt piir- kondlikku poliitikat ja struktuurifondide realiseerimist pärast 2007. aastat;

2.4 **ootab rahuloluga** Rumeenia piirkondlike ja kohalikke organeid esindava 15 liikme tervitamist regioonide komitee vaatlajatena ja avaldab kahetsust, et piisavalt kiiresti ei olnud võimalik luua ühist nõuandekomiteed (JCC);

2.5 **rõhutab**, et piirkondliku üleeuroopalise koostöö edenda- mine liikmesriikide ja kandidaatriikide vahel on alus struktuuri- fondide tõhusaks kasutamiseks ning ka Euroopa integratsiooni- niks tervikuna;

2.6 **soovitat** korraldada nii kiiresti kui võimalik Rumeenias välisüritus, mille põhiteemad oleksid Rumeenia kohalike ja piir- kondlike omavalitsuste osalemine regioonide komitee töös, detsentraliseerimisprotsess ja avaliku halduse reform. Kõnealune üritus oleks vastus kutsele, mis saadi Rumeenia kohalike omavalitsuste ühendustelt, ning konkreetne samm, et tagada regioonide komitee püsiv toetus Rumeenia kohalikele ja piir- kondlikele omavalitsustele, edendamaks nii riiklikku detsentrali- seerimisprotsessi kui kohaliku ja piirkondliku tasandi kaasatust Rumeenia edasise lähenemise osas ELi õigustikule.

Brüssel, 6.juuli 2005

Regioonide
komitee president
Peter STRAUB